

SOSYAL BİLGİLER VE T.C. ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ DERS KİTAPLARINDAKİ KARAKTERLERE İLİŞKİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

Adem Öcal
Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi
ocadem@gmail.com

Recep Polat
Aksaray Üniversitesi Sos. Bil. Enst
polatrecep@ymail.com

Gökhan Arı
Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi
gokhanari1977@yahoo.com

Abstract

Important persons may be heroes for children and next generation. In this study, characters in the textbooks of Social Studies (6th -7th grades) and T.R. Revolution and Kemalism (8th grade) were examined in views of how important for the primary 8 grade students. This study was designed with survey method, and developed a likert-type scale to determine students' opinions about characters in the books. The study was carried out with 512 8th grade students ongoing primary schools in Sincan, in Ankara. Data were evaluated according to percent/frequencies and means. Findings is important in terms of demonstrate the important persons of the children who may be role-model of these children.

Key Words: Social Studies, hero, character education, textbook.

GİRİŞ

Eğitim – öğretim sürecinde birey formal ve informal yollarla bilgiye ulaşabilir. Formal eğitim süreci okullarda, bir program çerçevesinde ve nitelikli öğreticiler tarafından gerçekleştirilir. Gerek ders kitaplarında, gerekse kitap dışı eğitim-öğretim sürecinde öğrencilere birçok konu bazı karakterler ve modeller yolu ile öğretilmektedir. İyi modeller, bireyin kariyer yaşantısını ve başarısını olumlu etkilerken, olumsuz rol-modeller bireyin kariyer basamaklarını tırmanmasında olumsuz etki yapabilir. Bireyler, hedeflerine ulaşmada yardımcı olabilen rol modelleri aramak isterler.

Rol modeller, bireylere taklit için örnek olan bir aile, bir öğretmen, bir yönetici ya da bir danışman gibi etkili bir rol konumunda olan bir kişidir. Rol modeller, gözlem, öykünme yoluyla benzerlik gösteren, bireyi geliştirmek için motive eden ve onların tutumlarını, davranışlarını, amaçlarını ya da onların statü pozisyonlarının cazibeleri açısından bazı benzerlikleri algıladıkları, insanları daha çekici bulan bireyleri belirtir. Model alma kuramları, bireylerin dikkat ettiği modelleri ileri sürerler, çünkü onlar yeni görevler, beceriler ve normlar öğrenmede yararlı olabilirler (Gibson, 2004: 134-136).

Sosyal öğrenme teorisi, kişilerde öğrenme sürecini tasvir etmek için bilişsel psikolojiyi ve davranışçılık destekli teoriyi birleştirir. Gündelik yaşam deneyimleriyle başa çıkmak için kullanılan yetenek, kolaylık, psiko- biyolojik işleyiş, duygu aktivasyonu, bilişsel tabanlı güdüleme, yeniden yapılanma ve bellek temsili, şematik işleme deneyimleri, etkilenilen dikkat süreçleri ile öğrenmenin kontrol altına alınan kişisel ya da öz sistemi vurgular. Bu kuram üç ana başlıkta ele alınabilir: gözlemsel öğrenme, taklit ve davranış modellemidir. Birey gelişimin ilk evrelerinde davranışları gözlemler, daha sonra bu davranışları taklit eder. Gelişimin ilerlemesine bağlı olarak bu taklit davranışı yerini model alma davranışına bırakır.

Sosyal öğrenmenin üçüncü aşaması olan davranış modellemeye göre; eğer birey bir davranışı olumlu gözlemlerse ilk aşama için istenen şekilde sonuçlanma olacaktır. Davranış tanımlamanın sadece modele anında tepki sonuçlaması ile değil aynı zamanda ayırıcı statüler, görülen semboller ve modelin özellikleri tarafından etkilenmiştir. Prestij, güç, yeterlik (liyakat), sosyo-ekonomik durum ve uzmanlık gibi değişkenlerden etkilenir (Smith ve Berge, 2009). Kişinin toplumun önde gelen şahsiyetlerinden birisi olması, onun rol model olma ihtimalini artırır. “Örneğin; yüksek yeterlilik sergileyen modeller ile uzmanlar ya da ünlüler olarak ifade edilen ve sosyo-ekonomik başarısının sembollerine hakim olan modeller, bu yetenekleri olmayan modellerden çocuklar ve yetişkinlerin her ikisi tarafından da daha büyük oranda taklit edilirler. Modelin diğer fark gözetilen özellikleri ise yaş, cinsiyet, sosyal güç ve etnik durum gibi unsurlardır.” (Bandura, 1969: 241). Farklı durumlara göre bir padişah da Pollyanna gibi kurgusal bir kahraman da ya da yaşayan bir lider de model alınabilir.

Model alma, bilgi, beceri ve davranış öğretmek, öğrencileri öğrenmeye motive etmek ve onların değerlerini geliştirmeye yardım etmek için en etkili bir yol olabilir (Higgs ve McMillan, 2006: 40). Farklı ilgi alanlarından, farklı statülerden seçilebilecek modeller öğrenmenin gerçekleşmesini sağlayabilir. “Eğer yüksek statülü ve yeterli modeller sunulursa, model alma davranışı eğitim programlarında daha etkili olabilir. Eğitim uygulamaları için model almanın avantajları açıktır. Tepkiler kolayca sözlü ya da yazılı formlara dökülmeden, öğrenci için okuma ve yazmaya ihtiyacı gerektirmeyen, model alma yoluyla öğrenme ile öğrenmenin geleneksel formlarından daha eğlenceli ve daha kolay olabilir.” (Manz ve Sims, 1981: 107-109).

Model alma, sadece davranışsal taklitçiliğin bir süreci değildir. Bir kültürün kurulu gelenekleri ve kanıtlanmış becerilerinin, yüksek işlevsel değeri yüzünden örnek alındıkları için aynı biçimde kabul edilebilir. Model alma, yenilikçi davranış üretme kurallarını etkiler. Bu üst düzey öğrenme soyut modelleme yoluyla sağlanır. Model alma yaratıcılıkta önemli rol oynar. Yaratıcılık tamamen bireysel keşfetmecilikten kaynaklanır. Önceden var olan bilgileri düzenleyerek, yeni bir şeyler yaratılır, yeni unsurlar eklenir ve yeni yöntemler içinde onları sentezler (Bandura, 2001: 275).

Model alma davranışı, öğrencilerde karakter oluşumu ve gelişimi üzerinde de etkilidir. Etkili bir karakter eğitimi programında “karakter” ahlaki yaşamın bilişsel, duygusal ve davranışsal boyutlarını kapsayacak genişlikte olmalıdır. İyi karakter, temel ahlaki değerleri anlama, onlar hakkında hassasiyet taşıma ve onlarla iş yapmayı içerir (Üstünyer, 2009: 9). Kişinin iyi bir karakteri model alması için örnek olaylardan hareketle zihninde karakterin en iyi yönlerini göz önünde tutmak için direkt odaklandırmalara, imalara, yönlendirilmeye başvurulur. “Karakter geliştirmeye yönelik iyiyi bilme, iyiyi sevmek ve iyiyi yapma temelinde yapılacak süreçte kasıtlı uygulamalar akla gelir. Bu uygulamaların gerekçesini ise olumlu karakter özellikleri, yani insanın iyiyi bilmesi, iyiyi sevmesi ve iyiyi yapması bir nitelik olarak kişide kendiliğinden oluşmayacağı, söz konusu özelliklerin kazanılabilmesi için kasıtlı yönlendirmelere ihtiyaç olduğu düşüncesi oluşmaktadır.” (Ekşi ve Katılmış, 2011: 35). Bu uygulama ve yönlendirmelere göre iyi özelliklerin çabucak kişinin karakterine yansımaları beklenemez: “İyi karakter otomatik olarak oluşmaz; öğretme, model olma, öğrenme ve uygulama içeren süreçler vasıtasıyla zamanla gelişir.” (Ekşi ve Katılmış, 2011: 52).

Karakter eğitimi hem temel insani değerleri kazanmış, davranışlarını bu değerlerde vurgulanan niteliklere göre tanzim eden hem de akademik açıdan başarılı bireyler yetiştirmek amacıyla gerçekleştirilen kasıtlı uygulamaları içeren eğitimsel faaliyetlerin genel adıdır. Karakter eğitimi bir kişiyle başlamasına rağmen başarılı olursa bütün bir toplumu inşa edebilir. Bu yüzden öğrencilere verilecek eğitim, kendi sorumluluklarını taşıyabilecekleri uygun seçim yapmalarına imkân tanıyan bilgi, beceri ve yeteneklerini geliştirmelidir (Uysal, 2008: 22). Bu bilgi ve beceriler öğrencilere farklı derslerde, farklı temalarla, farklı etkinliklerle verilebilir. “Karakter eğitimi, öğrenciler üzerinde ortak olan temel etik değerleri anlamalarına, dikkat etmelerine ve günlük hayattaki uygulamalarına yardımcı olmak için gösterilen bilinçli bir çabadır. Bu çaba içinde okulun tüm yönleri ile karakter gelişimi için bir fırsat haline getirilmesini sağlamayı amaçlamaktadır.” (Yıldırım, 2007: 75).

Öğrencilerde olumlu karakterlerin gelişiminde ders kitapları, öğretmen ve okul eşzamanlı görev almalıdır. Okulun benimsediği değerler sistemi (okul etosu)’nin öğrencilerin karakter gelişime katkı sağlayacak nitelikte olması ve yine okulun önceden yaptığı hazırlıklarla (proaktif) öğrencilerin karakter gelişimini desteklemesi gereklidir (Katılmış, Ekşi ve Öztürk, 2010:55).

Ülkemizde karakter eğitimi ile ilgili yayınların sayısı yeterli değildir. Son yıllarda değerler, model alma, karakter eğitimi, duyuşsal alan gibi konu alanlarına duyulan ilgi artmaktadır. Bu ilginin öğrencilerde olumlu etkiler bırakması ve tüm dünya ve ülkemiz için nitelikli bireyler yetiştirmesi beklenmektedir. Geleceğin büyükleri olan çocuklara iyi örnekler sunmak ve öğrencilere olumlu karakterler kazandırmak, şüphesiz sadece sosyal bilgiler dersinin ve öğretmenlerinin görevi değildir. Atatürk'ün dediği gibi, "... milletimizin her hususta pek verimli olan kabiliyetlerini geliştirmek, gelecek nesillere sağlam, değişmez ve olumlu bir karakter vermek lâzımdır. Bu kutsal amaçları elde etmek için savaşan aydın kuvvetlerin arasında öğretmenler en mühim ve nazik yeri almaktadırlar".

Bu çalışmada, ders kitaplarındaki karakterlerin ilköğretim öğrencileri tarafından ne ölçüde model alındıkları araştırılmıştır. Bu amaçla, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler (6-7) ve T.C. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi (8) ders kitaplarından seçilmiş karakterleri örnek alma durumları incelenmiştir.

YÖNTEM

Evren-Örneklem

Bu çalışma Ankara'nın Sincan ilçesindeki 5 ilköğretim okulunda gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın gerçekleştirildiği okullar ve öğrenciler random yöntemi ile belirlenmiştir. Hazırlanan ölçme aracı 512 ilköğretim 8. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Öğrencilerin %48,8'i kız, %51,2'si erkektir. Bu sınıf düzeyindeki öğrencilerin, ilköğretimde okutulan Sosyal Bilgiler (6. ve 7. sınıfta) ve T.C. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi (8. sınıfta) ders kitaplarında yer alan kişi ve karakterler hakkında bilgi sahibi oldukları düşüncesi ile bu çalışma 8. sınıf öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir.

Öğrenciler farklı sosyo-ekonomik özelliklere sahiptirler. Anne ve baba eğitim durumları arasında farklılıklar olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %1.8'inin annesi okur-yazar değildir. Annelerin %70.2'si ilköğretim mezunu, %23.8'i lise mezunu, %3.9'u üniversite mezunudur. Sadece 1 öğrencinin annesi ise yüksek lisans/doktora derecesine sahiptir. Öğrencilerin baba eğitim durumuna bakıldığında, eğitim düzeyinin annelere göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Babaların %46.6'sının ilköğretim mezunu, %35.5'inin ise lise mezunu, %17.2'sinin ise üniversite mezunu olduğu görülmüştür. Okur-yazar olmayan baba sayısı sadece 1'dir. Babası yüksek lisans/doktora yapmış öğrenci sayısı ise 2'dir.

Öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları ise şöyledir: Öğrencilerin %78'i sosyal bilgiler dersini sevmektedir, öğrencilerin %22'si bu dersten hoşlanmamaktadır.

Veri Toplama Aracı

İlköğretim öğrencilerinin Sosyal Bilgiler ve T.C. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi (TCAİİT) ders kitaplarında yer alan karakterler hakkındaki görüşlerini belirlemek için bir anket geliştirilmiştir. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin kişisel bilgileri hakkında sorular, ikinci bölümde ise ders kitaplarında yer alan 114 karakter ismi yer almıştır.

Ölçeğin geçerlilik çalışması için, öncelikle Sosyal Bilgiler (6-7) ve TCAİİT (8) ders kitaplarında yer alan 260 karakter ismi (tarihi, güncel, devlet adamı, şair ...) belirlenmiştir. Daha sonra derslerde öğrencilere öğretilmesi gereken ve öğrencilerin model alabileceği karakterleri belirlemek için 11 sosyal bilgiler öğretmeninden görüş alınmıştır. Öğretmenler, bu 260 karakterin her birini 1-10 arasında puanlamışlardır. Puanlama sonucunda, 6 puan ve yukarısında alan 114 karakter çalışmada kullanılmak üzere belirlenmiştir. Öğrencilerin kişisel verilerini içeren sorular ilave edilerek ankete son şekli verilmiştir.

Öğrencilere bu karakterleri "ne ölçüde örnek aldıkları" üçlü likert olarak sorulmuştur. Öğrencilerin verdikleri cevaplar 1-3 arasında puanlanmıştır (1= hiçbir özelliğini örnek almam, 2= bazı özelliklerini örnek alırım, 3= bütün özelliklerini örnek alırım). Hazırlanan ölçme aracı 2011 Mart ayında uygulanmıştır.

Veri Analizi

Veriler betimsel olarak yüzde/frekans olarak ifade edilmiştir. Çalışmada çocuklara yöneltilen 114 karaktere ait puanlar sıralanmıştır. Daha sonra en yüksek puana sahip ilk 20 karakter hakkında ayrıntılı değerlendirme yapılmış, bu karakterlerin Sosyal Bilgiler ve TCAİT ders kitaplarında tekrar sıklıkları ile aldıkları puanlar karşılaştırılmıştır.

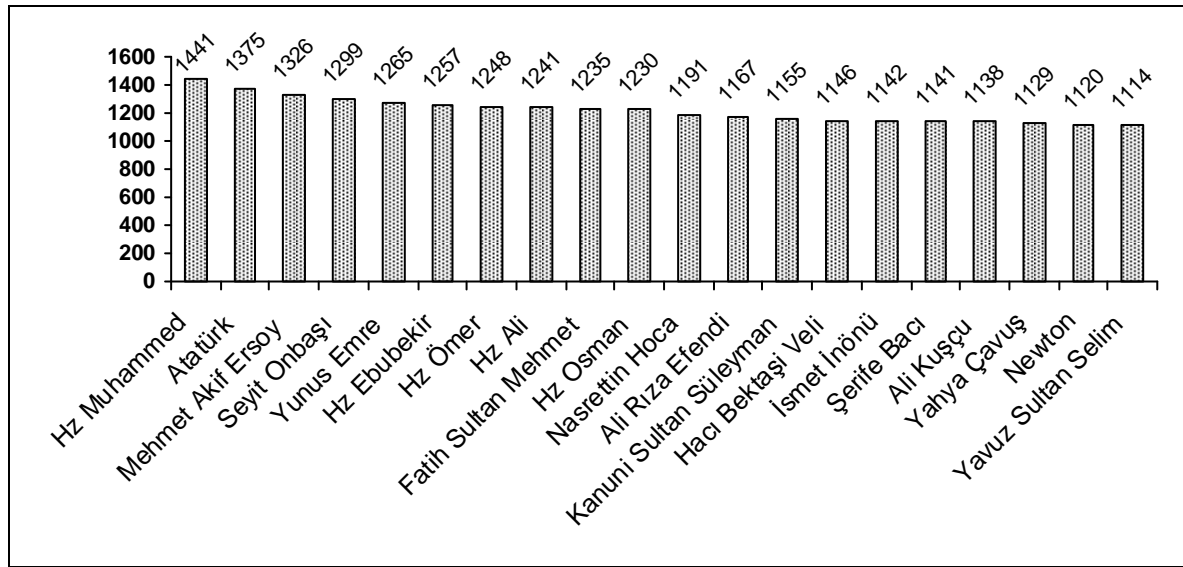
BULGULAR

Bu çalışmada ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin, yukarıda bahsedilen ders kitaplarında adı geçen karakterleri kendilerine ne ölçüde örnek aldıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Üçlü likert anketten elde edilen puanlara göre, öğrenciler kitaplarda yer alan karakterlere 698-1441 puan arasında puanlar vermişlerdir (Tablo 1).

Tablo 1: Ölçme aracında yer alan karakterler ve aldıkları puanlar

Karakter	Puan	Karakter	Puan	Karakter	Puan
Hz. Muhammed	1441	Latife Hanım	968	Mithat Paşa	869
Atatürk	1375	Cengiz Han	967	Fethi Okyar	868
Mehmet Akif Ersoy	1326	Gutenberg	967	Harezmi	868
Seyit Onbaşı	1299	Ali Saip Bey	965	Refet Bele	868
Yunus Emre	1265	III. Selim	958	Asteğmen Kubilay	866
Hz. Ebubekir	1257	Pisagor	950	II. Mahmut	866
Hz. Ömer	1248	Hamdullah Suphi Bey	948	Yusuf Has Hacıp	861
Hz. Ali	1241	Uluğ Bey	947	Bekir Sami Bey	855
Fatih Sultan Mehmet	1235	Sokullu Mehmet Paşa	946	Ömer Hayyam	853
Hz. Osman	1230	Barbaros	945	Alaeddin Keykubat	845
Nasrettin Hoca	1191	Tuğrul Bey	944	Ahmet Yesevi	842
Ali Rıza Efendi	1167	Melikşah	939	Sultan Mahmut	840
Kanuni Sultan Süleyman	1155	Süleyman Şah	935	Takiyüddin	834
Hacı Bektaş Veli	1146	II. Genç Osman	934	Çağrı Bey	832
İsmet İnönü	1142	Katip Çelebi	939	Nizamülmülk	828
Şerife Bacı	1141	Voltaire	929	Abdulaziz	826
Ali Kuşçu	1138	II. Beyazıt	928	Satuk Buğra Han	826
Yahya Çavuş	1129	Afet İnan	926	Hipokrat	815
Newton	1120	I.Mehmet Çelebi	924	Vahdettin	814
Yavuz Sultan Selim	1114	Nusret Bey	919	Teoman	804
Zübeyde Hanım	1104	Osman Bey	917	Urgakina	803
Albert Einstein	1098	Abdulmecit	912	Martin Luther	802
Namık Kemal	1094	Bilge Kağan	907	Samsa Çavuş	801
Kazım Karabekir	1092	William Shakespeare	906	Francis Bacon	800
Evlıya Çelebi	1087	Kaşgarlı Mahmut	903	Çerkez Ethem	793
Sütçü İmam	1055	Oğuz Kağan	902	Damat Ferit Paşa	793
Leonardo da Vinci	1052	Kılıçarslan	900	Halil İnalçık	790
Ziya Gökalp	1042	Mete Han	898	Heredot	780
Hüseyin Avni Bey	1040	Orhan Bey	897	Michel de Montaigne	776
Galileo	1037	Piri Reis	892	Kültigin	760
Dede Korkut	1033	Şeyh Edebali	889	Hammurabi	755
Biruni	1013	Alparslan	888	İlteriş Kağan	747
Halide Edip Adıvar	1004	II. Murat	887	Jean J. Rousseau	732
Ahi Evran	1000	Mehmet Rifat Börekçi	885	Tales	731
Şahin Bey	997	Deli Dumrul	877	İstemi Yabgu	726
İbrahim Müteferrika	982	Cengiz Aymatov	876	Tonyukuk	726
Ali Fuat Paşa	980	I. Murat	872	Woodrow Wilson	717
Enver Paşa	973	II. Abdülhamit	871	Midas	698

Sosyal Bilgiler ve TCAİİT ders kitaplarında yer alan karakterler içerisinde, öğrencileri kendilerine en fazla örnek aldıkları 20 karakter Grafik 1’de verilmiştir. Bu bulgulara göre, ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin en fazla örnek aldıkları karakterler, İslam dininin peygamberi Hz. Muhammed (1441), devletimizin kurucusu büyük önder Atatürk (1375), İstiklâl Marşı’mızın yazarı, milli şairimiz, Mehmet Akif Ersoy (1326), Çanakkale Savaşı’ndaki olağanüstü gayreti ile tarihin seyrini değiştiren Seyit Onbaşı (1299) ve şiirleri ile Anadolu’nun İslamlaşması ve Türkleşmesinde önemli rol oynayan Yunus Emre (1265)’dir. Öğrencilerinin örnek karakter tercihleri arasında farklı nitelikteki insanların bulunması önemli bir konudur. Çünkü öğrencilerin kişisel gelişimleri için farklı mesleklerden ve dünya görüşüne sahip insanları kendilerine örnek almaktadırlar.

Grafik 1: İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin kendilerine en fazla örnek aldıkları karakterler

Öğrencilerin kendilerine en fazla örnek aldıkları 20 kişi listesine bakıldığında; devlet adamlarını (Atatürk, İsmet İnönü), dini karakterleri (Hz. Muhammed, Hacı Bektaş Veli, Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali), tarihi karakterleri (Seyit Onbaşı, Ali Rıza Efendi, Yahya Çavuş, Şerife Bacı, Fatih Sultan Mehmet, Kanuni Sultan Süleyman), şairleri (Mehmet Akif, Yunus Emre), bilim adamlarını (Ali Kuşçu, Newton) görmek mümkündür.

Öğrencilerin tercih ettikleri karakterler üzerinde Sosyal Bilgiler ve TCAİİT ders kitaplarının etkisini belirlemek için ilgili ders kitapları incelenmiştir. Bu amaçla MEB Sosyal Bilgiler (6-7) ve TCAİİT (8) ders kitaplarında en yüksek puana sahip 20 karakterin ne sıklıkla yer aldığı belirlenmiştir. Ders kitaplarında en fazla yer alan karakter Atatürk’tür (882). Daha sonra tekrar edilme sıklığına göre, Fatih Sultan Mehmet (28), Hz Muhammed (13), Mehmet Akif Ersoy (12), İsmet İnönü (11) gelmektedir.

Tablo 2: En yüksek puana alan 20 karakterin Sosyal Bilgiler (6-7) ve TCAİİT (8) ders kitaplarında yer alma sıklığı

Sıra	Karakter	Metinde	Anekdotta	Soruda	Dipnotta	Resimde	Toplam
1.	Atatürk	369	73	197	152	91	882
2.	Fatih Sultan Mehmet	8	9	9		2	28
3.	HZ. Muhammed	6		7			13
4.	Mehmet Akif Ersoy	7	3	1		1	12
5.	İsmet İnönü	1	4	2	2	2	11
6.	Ali Kuşçu	6		2		1	9
7.	Kanuni Sultan Süleyman	1	4	1	1	2	9
8.	Nasrettin Hoca	2	3	1		1	7
9.	HZ. Ebubekir	4		2			6

10.	Ali Rıza Efendi	3	1		1	5
11.	Şerife Bacı	1	2		1	5
12.	Hız. Ömer	3		1		4
13.	Newton	1	1			2
14.	Yunus Emre		1		1	2
15.	Hız. Osman	1		1		2
16.	Seyit Onbaşı	1				1
17.	Hız. Ali	1				1
18.	Hacı Bektaş Veli				1	1
19.	Yahya Çavuş	1				1
20.	Yavuz Sultan Selim		1			1

Öğrencilerin kendilerine örnek aldıkları karakterlerin sıralanışı ile bu karakterlerin ders kitaplarında yer alma sıklıkları karşılaştırıldığında, bir uyumsuzluk olduğu belirlenmiştir. Ders kitaplarında daha sık tekrarlanan karakterlerin, öğrenci tercihlerine çok fazla yansımadağı görülmüştür (Grafik 1, Tablo 2). Örneğin, Atatürk karakteri sosyal bilgiler ve TCAİİT ders kitaplarında en fazla vurgulanan karakter (882) olduğu hâlde, öğrenci tercihlerinde ikinci sırada yer almıştır. Fatih Sultan Mehmet, ders kitaplarında en fazla tekrarlanan ikinci karakter olduğu hâlde, 28 kez ifade edildiği hâlde, öğrenci tercihlerinde 9. Sırada yer bulmuştur. Seyit Onbaşı karakterinde ise farklı bir durum vardır. Seyit Onbaşı ders kitaplarında sadece bir yerde ifade edilmekle birlikte, öğrenci tercihlerinde bu karakter 4. sırada yer almıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

İlköğretim Sosyal Bilgiler ve TCAİİT ders kitaplarındaki karakterlere ilişkin ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin görüşlerinin tespit edilmeye çalışıldığı bu araştırmada önemli bulgulara ulaşılmıştır:

Öğrencilerin en fazla kendilerine model aldıkları karakterler sıralamasında, birbirinden farklı niteliklere sahip isimlerin olması eğitim öğretimin genel amaçları ile örtüşen bir sonuçtur. Çocukların kendi kişisel gelişimleri için devlet adamlarını kendilerine örnek aldıkları gibi, tarihi karakterleri, bilim adamlarını, şairleri, inanç önderlerini de örnek almaktadırlar. Ders kitaplarında öğrencilere sunulan şahsiyetlerin olumlu modeller oldukları düşünülürse, öğrencileri bu olumlu karakterler içerisinde farklı kişilik ve kariyer özelliklerine sahip olanlara ilgi duymaları ve kendi kişilikleri ile özdeşleştirmeleri, eğitimin amaçlarına uygundur.

Öğrencilerin kendilerine örnek aldıkları karakterler ile bu karakterlerin ders kitaplarında tekrarlanma sıklıkları arasında bir uyumsuzluk olduğu belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler ve TCAİİT ders kitaplarında en fazla tekrarlanan (metin içerisinde, sorularda, dipnotta, resimde, anekdotta) karakterlerin öğrencilerin tercihlerine yansımadağı; ders kitaplarında sadece bir kez yer alan karakterlerin öğrencilerin tercih ettiği karakterler arasında yer alması üzerinde durulması gereken bir konudur. Bu bulgu, öğrencilerin karakter tercihlerinde ders dışı ve okul dışı öğrenmelerin etkili olabileceği düşündürmektedir. Öğrenciler ilköğretim ders programındaki diğer derslerde (Hayat Bilgisi, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi...) bu çalışmada öğrencilere sorulan karakterler hakkında bilgilenmiş olabilirler. Ayrıca, ders dışı okumalar, TV, gazete, internet, anma etkinlikleri de öğrencilerin model tercihleri üzerinde etkili olabilir.

WJEIS's Note: This article was presented at International Conference on New Trends in Education and Their Implications - ICONTE, 27-29 April, 2011, Antalya-Turkey and was selected for publication for Volume 2 Number 1 of WJEIS 2011 by WJEIS Scientific Committee.

KAYNAKÇA

Bandura, A. (1969). Social Learning Theory of Identificatory Processes. Goslin, D. A. (Editor). Handbook of Socialization Theory and Research. Rand McNally & Company, Chicago.

Bandura, A. (2001). Social Cognitive Theory of Mass Communication. *Media Psychology*, 3: 269-299.

Başol S., Yıldırım, T., Koyuncu, M., Yıldız, A. ve Evirgen, Ö. F. (2010). (Editör: Mehmet Saray) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük İlköğretim 8 Ders Kitabı. MEB Devlet Kitapları Bediralp Matbaacılık, İstanbul.

Ekşi, H ve Katılmış, A. (2011). Karakter Eğitimi El Kitabı. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Genç, E., Polat, M. M., Başol, S., Kaya, N., Azer, H., Gökçe, S., Koyuncu, M., Gök, A., Yıldız, A., Yılmaz, D. ve Özcan, A. (2010). (Editör: Mustafa Safran) Sosyal Bilgiler İlköğretim 6 Ders Kitabı. MEB Devlet Kitapları Dergah Ofset, İstanbul.

Gibson, D. E. (2004). Role Model in Career Development: New Direction for Theory and Research. *Journal of Vocational Behavior*, 65: 134-156.

Higgs, A. L. ve McMillan, V. M. (2006). Teaching Through Modeling: Four Schools' Experiences in Sustainability Education. *Fall*, 38, 1: 39-53.

Katılmış, A., Ekşi, H. ve Öztürk, C. (2010). Sosyal Bilgiler Dersi Kazanımlarıyla Bütünleştirilmiş Bilimsellik Odaklı Karakter Eğitimi Programının Etkililiği. *Journal of Social Studies Education Research*, 1(1): 50-87.

Manz, C. C. ve Sims, H. P. (1981). Vicarious Learning: The Influence of Modeling on Organizational Behaviour. *The Academy of Management Review*, 6, 1: 105-113.

Polat, M. M., Kaya, N., Koyuncu, M. ve Özcan, A., (2009). (Editör: Mustafa Safran) Sosyal Bilgiler İlköğretim 7 Öğretmen Kılavuz Kitabı. MEB Devlet Kitapları Semih Ofset, Ankara.

Smith, M. ve Berge, Z. L. (2009). Social Learning Theory and Second Life. *Merlot Journal Online Learning and Teaching*, 5, 2: 439-445.

Uysal, F. (2008). Karakter Eğitimi Programlarının Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Üstünyer, F. (2009). Karakter Eğitimi ile İlgili Eğitimcilerin Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yıldırım, G. (2007). İlköğretim Düzeyinde Bir Karakter Eğitim Programı Model Önerisi ve Uygulanabilirliği. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.